

[Handelsministeren.]

tilskuddenes beregning i selve lovforslaget. Sagen er imidlertid den, at der jævnlig må foretages ændringer i sådanne bestemmelser under hensyntagen til udviklingen i undervisningen, og fra handelsministeriets side har vi derfor fundet det mest hensigtsmæssigt at foreslå, at tilskudsbestemmelserne udfærdiges som bekendtgørelser efter forhandling med finansministeriet og efter godkendelse af finansudvalget. Jeg henviser her til lovforslagets bilag 2-4. Det er tanken, at disse bekendtgørelser skal sættes i kraft samtidig med lovforslagets vedtagelse. Det er i disse bilag foreslået, at der fortsat ydes de tekniske skoler et statstilskud på 50 pct. af udgifterne til lærerlønninger, lokaler og undervisningsmidler, dog således at beregningen af statens tilskud foretages på grundlag af skolernes udgifter i det år, tilskuddene ydes. Der foreslås endvidere særlige tilskud til værkstedsundervisning og anden særlig bekostelig undervisning. For undervisning på teknika er det foreslået, at der ydes et særligt tilskud svarende til 20 pct. af lærerlønningerne, medens der for de andre bekostelige undervisningsformer endnu ikke foreligger tilstrækkeligt erfaringsgrundlag til at fremkomme med detaljerede forslag til tilskudsregler. Disse vil derfor først senere blive udarbejdet.

For så vidt angår de teknologiske institutter, der foruden undervisningsvirksomhed også yder erhvervene betydelig støtte ved konsulentvirksomhed, er der foreslået nogle mindre væsentlige ændringer af statens tilskud.

Endelig er der foreslået nye regler for lån til bygninger og udstyr. Disse regler svarer i alt væsentligt til de regler, der er gældende for ungdomsskoler, folkehøjskoler og landbrugsskoler, idet der dog er indsat særregler for ydelse af lån til bekostelig anskaffelse af udstyr til den tekniske undervisning.

Den stærke tilgang til teknika har i de allerseneste år medført, at nogle af de større tekniske skoler, hvor der er oprettet teknika, har haft vanskeligheder ved at dække de med undervisningen forbundne udgifter. Det har således sidste år været nødvendigt på tillægsbevillingsloven at søge ekstraordinære tilskud til Det tekniske Selskab i København og Århus tekniske

skole, og disse to skoler har igen i år anmodet om betydelige tilskud til dækning af skolernes underskud. Også andre skoler er kommet i økonomiske vanskeligheder på grund af de foretagne ændringer i undervisningen, hvorfor det vil være naturligt, om der samtidig med lovens gennemførelse søges skabt mulighed for sanering af disse vanskeligt stillede skolers økonomi. Når de nødvendige oplysninger herom foreligger, påtænker handelsministeriet derfor at søge gennemført ekstraordinære bevillinger til sådanne formål.

Det er mit håb, at der ved den foreslåede lov vil kunne skabes så gode rammer for den tekniske undervisning, at skolerne også fremtidig kan give deres store bidrag til den tekniske udvikling og hermed bidrage til at forbedre industriens og håndværkets konkurrenceevne over for udlandet. Jeg har gentagne gange peget på, at skolerne som følge af de store krav, der i den senere tid stilles til dem, står over for betydelige økonomiske vanskeligheder, hvorfor det vil være nødvendigt, at der så snart som muligt gennemføres regler om forhøjede statstilskud og lån til skolerne. Jeg skal derfor henstille, at nærværende lovforslag får en velvillig og hurtig behandling i det høje ting.

Formanden: Uden for dagsordenen giver jeg ordet til det æredø medlem fru Ragnhild Andersen, for at hun som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et tidligere anmeldt lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ragnhild Andersen): På den kommunistiske folketingsgruppes vegne har jeg den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændringer i lov om folkeforsikring og i lov om offentlig forsorg. (Om udvidelse af dagpengehjælpen før og efter en fødsel til at omfatte alle arbejdende kvinder med indtægt under sygekassegrænsen).

De foreslåede ændringer i § 19 i folkeforsikringsloven tilsigter først og fremmest en udvidelse af dagpengehjælpen før og efter en fødsel, det, vi kalder barselhviledagpengene, således at denne hjælp bliver en ret for alle arbejdende kvinder, som er i sygekasse, uanset om de er omfattet af den nye arbejderbeskyttelseslov eller ej. Der-

[Ragnhild Andersen.]

næst foreslås det, at den almindelige dagpengehjælp, som kvinderne nu får de første 2 uger efter fødslen, og som i almindelighed kun udgør 40 øre, 1 kr. eller 2 kr. om dagen og højst 6 kr. daglig, erstattes af en dagpengehjælp, som svarer til den, der nu ydes i indtil 8 uger før og indtil 4 uger efter, at de 14 sygedage er forløbet. Endelig foreslår vi, at barselhviledagpengene skal kunne udbetales indtil 8 uger efter fødslen, når moderen giver die, i stedet for som nu indtil 6 ugers dagen efter fødslen.

De foreslåede ændringer i § 238 i lov om offentlig forsorg tilsigter at give alle arbejdende kvinder, som enten endnu ikke er berettigede dertil gennem sygekassen eller af en eller anden grund ikke er medlemmer af en sygekasse, ret til samme barselhvilehjælp, som de ville have kunnet få, dersom de havde været berettigede medlemmer af sygekassen.

Det skal straks siges, at dette lille lovforslag ikke må betragtes som en erstatning for det forslag om moderskabsydelse m. v., som det kommunistiske parti gang på gang har fremsat her i tinget med støtte i befolkningskommissionens betænkning af 1937. Min partifælle, det ærede medlem fru Petra Petersen, har år efter år søgt at vinde tilslutning til dette betydelig mere vidtrækkende lovforslags gennemførelse, og mit parti er fortsat af den anskuelse, at det ville være bedst, om det blev gennemført.

Det, der er tale om i det lovforslag, jeg her fremsætter, er i virkeligheden en ajourføring, således at den barselhvilehjælp, der, efter at den nye arbejderbeskyttelseslov er gennemført, omfatter flertallet af de arbejdende kvinder, nu også kommer til at omfatte de kvinder, som på grund af mangler i loven i dag er udelukket fra denne hjælp, idet det er vor opfattelse, at enhver arbejdende kvinde bør have ret til en sådan hjælp før og efter en fødsel. Ifølge tjenestemandsløven er de kvindelige tjenestemænd sikret økonomisk tryghed før og efter et barns fødsel. Jeg skal undlade i denne forbindelse at komme ind på spørgsmålet om det utilfredsstillende i, at de kvindelige tjenestemandsløvens barselhvileperiode regnes som en sygdomsperiode. Funktionærloven giver de kvindelige funktionærer ret til halv løn 3 måneder før og 1 måned efter et barns

fødsel. Vanskeligheden her består i, at de kvindelige funktionærer ikke er sikret mod opsigelse. Adskillige ekspeditricer og kontorfunktionærer mister, på grund af at et barn er i vente, deres arbejde og dermed også deres hjælp i barselhvileperioden før og efter fødslen. Arbejderbeskyttelsesloven giver i forbindelse med medlemskab af sygekassen de kvinder, der kommer ind under denne lov, ret til den i folkeforsikringslovens § 19 fastsatte dagpengehjælp, som her i København for tiden er 52 kr. 15 øre om ugen og tilsvarende mindre i købstæder og landkommuner.

Tilbage bliver imidlertid adskillige hundrede kvindelige arbejdere, som arbejder for andre og lever af deres arbejds løn, enten alene eller i ægteskab, men som ikke har nogen ret til en hvileperiode før og efter et barns fødsel, enten fordi de ikke hører ind under arbejderbeskyttelsesloven, eller fordi de ikke er berettigede medlemmer af en sygekasse. Det drejer sig ofte om kvinder, der må udføre hårdt arbejde ved rengøring, trappevask og restaurationsarbejde.

Det er fuldt så skadeligt for disse kvinder, hvis de tvinges til at måtte arbejde til den sidste dag, inden de skal føde deres barn, som det er for andre kvinder. Det er til skade for såvel mødre som børn, at mødrene umiddelbart efter fødslen må gå i arbejde igen. Det drejer sig også om husassistenter, der som oftest enten får deres opsigelse eller må forlade deres plads, når de er i den situation, at de venter et barn. Uanset medlemskab i sygekassen og uanset deres vanskelige stilling har de ikke nogen ret til hjælp i perioden før barnets fødsel. Det drejer sig også om funktionærer, ekspeditricer og kontordamer, som måtte være blevet afskediget, og som derfor har mistet deres ret til halv løn i tiden før og efter fødslen. Også kvindelige læringe kan udsættes herfor.

Den kommunistiske gruppe har den opfattelse, at samfundet bør sikre enhver kvinde, der arbejder for andre, økonomisk tryghed og sikkerhed før og efter et barns fødsel, og at denne hjælp ikke bør være mindre end den, der er fastsat i § 19 i folkeforsikringsloven.

Som sagt er dette lovforslag ikke vidtrækkende. Der kunne være god grund til også at rejse spørgsmålet om en ajourføring

[Ragnhild Andersen.]

af den daglige pengehjælps størrelse såvel som spørgsmålet om, hvorfor arbejdende kvinder, der i indtægt kommer lidt over sygekassegrænsen, bør være udelukket fra barselhvilehjælpen. Der kunne også være grund til at rejse det spørgsmål, om ikke alle kvinder bør sikres mod afskedigelse på grund af graviditet. Mit parti anser ikke disse spørgsmål for løst med en vedtagelse af dette lovforslag, men vi har alene rejst de af mig omtalte spørgsmål om udvidelse og ajourføring af den eksisterende barselhvilehjælp, fordi vi anser det for det mest påkrævede i øjeblikket at få udvidet denne hjælp til også at omfatte de ikke så få kvindelige arbejdere, som det efter vor opfattelse er uretfærdigt at udelukke fra en hjælp, som flertallet dog kan opnå.

Det er mit håb, at det høje folketing — og jeg tillader mig her især at appellere til de kvindelige medlemmer af tinget — vil vise dette lovforslag interesse og velvilje og sikre det en hurtig behandling i det høje ting.

Formanden: Eksemplarer af det nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udførsel af kød m. m.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 933, fremsættelsen i tidenden sp. 2005).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Chr. Thomsen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Carl Petersen, er forhindret i at være til stede på grund af sygdom, skal jeg på partiets vegne fremsætte nogle bemærkninger vedrørende det foreliggende lovforslag om udførsel af kød.

Selv om den eksisterende lov af 1908 er en bemyndigelseslov, der giver landbrugsministeren vidtgående beføjelser, må det, udviklingen taget i betragtning, være naturligt, at den nu snart 50 år gamle lov fornyes. Dette vil også være naturligt på baggrund af den diskussion, der opstod vedrørende landbrugsministerens bekendtgørelse af 19. oktober 1956, hvori det blev

forbudt at udføre visse flæskevarer til England. Vedtages dette lovforslag, kan det ikke i fremtiden drages i tvivl, at landbrugsministeren har ret til helt eller delvis at forbyde udførsel af visse varer, der falder ind under denne lov.

Jeg tror ikke, at nogen landbrugsminister kunne tænke sig i den givne situation at handle imod landbrugets fælles interesse, men jeg mener, at sikkerheden for, at denne meget stærke bemyndigelseslov ikke under nogen form kan misbruges, ligger deri, at foranstaltninger først kan træde i kraft efter forhandling mellem landbrugsministeren og de interesserede organisationer. Eksporten kan komme ud for mange forskellige og uforudsete problemer. Mit parti ønsker at give landbrugsministeren så frie hænder, at han i den givne situation kan handle hurtigt ifølge en tidssvarende lov.

Enkelthederne i de forskellige paragraffer i lovforslaget skal jeg ikke komme ind på, men henviser dem til drøftelse i det kommende udvalg.

Jeg kan til slut på mit partis vegne anbefale en hurtig og velvillig behandling af lovforslaget.

Søren Jensen: Det foreliggende lovforslag berører en stor del af vor eksport og må derfor også ses ud fra hensynet til, hvad der gavner vor eksport af de i lovforslaget nævnte varegrupper som helhed.

Den nugældende lovs formål har været at sikre, at kun gode og sunde varer blev eksporteret, så disses gode omdømme og renommé ikke led skade på de udenlandske markeder, og det foreliggende lovforslag har samme formål.

Landbruget er for tiden ude for store afsætningsvanskeligheder netop for de varegrupper, dette lovforslag omhandler, og som følge deraf drøfter man inden for landbruget, hvad der kan gøres for at øge afsætningen og få den størst mulige pris for varerne. På denne baggrund er lovforslaget også et højaktuelt forslag.

Der har været talt om en stærkere reklamerings for produkterne på de udenlandske markeder for ad denne vej at øge afsætningen, og jeg tror, det er en af de veje, der kan gås. Men jeg tror også, det er vigtigt, at dette følges op af, at vore produkters